

विद्युतीय व्यापारका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना: सूचना प्रविधिको महत्वलाई अंगिकार गरी त्यसको उपयोगितालाई व्यापारिक कारोबारमा विस्तार गर्न, व्यापार प्रणालीलाई सरल, प्रविधि मैत्री, विश्वसनीय र सहज बनाउन तथा विद्युतीय माध्यम मार्फत वस्तु वा सेवाको खरिद वा बिक्रीका लागि सुरक्षित संरचनाको व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद—१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “विद्युतीय व्यापार ऐन, २०७७” रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको मिति देखि लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन नेपालभर लागू हुनेछ र विद्युतीय व्यापार गरी नेपालमा उपलब्ध गराएको वस्तु वा सेवा र त्यस्ता वस्तु वा सेवा उपलब्ध गराउने नेपाल बाहिर रहे बसेको व्यक्ति, फर्म वा संगठीत संस्था समेतलाई लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “अन्तर्वर्ती (इन्टरमेडियरी) व्यवसायी” भन्नाले विद्युतीय माध्यमको सञ्जालद्वारा विद्युतीय व्यापारमा अर्को व्यवसायीको तर्फबाट क्रेता तथा बिक्रेतालाई सहजिकरण गर्ने व्यवसायी सम्झनु पर्छ र सो शब्दले विद्युतीय व्यापार गर्ने थोक बिक्रेता (होलशेलर), खुद्रा बिक्रेता (रिटेलर), व्यापारिक प्रतिनिधि (कमर्शियल एजेन्ट), दलाल (ब्रोकर) वा बितरक (डिस्ट्रिब्यूटर) समेतलाई जनाउँछ ।

(ख) “कम्प्युटर” भन्नाले विद्युतीय, विद्युतीय-चुम्बकीय वा चुम्बकीय सम्बेग (इम्पल्स) वा अन्य कुनै किसिमबाट सूचना, तथ्याङ्क, अंक, संकेत, वा

लिखितरूपमा हुने अन्य कुनै पनि अभिव्यक्तिलाई गणितीय वा अन्य कुनै किसिमले तार्किक रूपमा प्राप्त गर्ने, अभिलेख गर्ने, सम्प्रेषण गर्ने, भण्डारण गर्ने, प्रशोधन गर्ने, खोज तलाश गर्ने, स्मरण गर्ने वा उत्पादन गर्ने क्षमता भएको साधन वा उपकरण सम्झनु पर्छ ।

- (ग) “क्रेता” भन्नाले विद्युतीय माध्यम मार्फत कुनै वस्तु वा सेवा खरिद गर्ने कुनै व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (घ) “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “व्यवसायी” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम कुनै वस्तु वा सेवाको व्यापार गर्ने व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, सहकारी संस्था वा अन्य कुनै संगठित संस्था सम्झनु पर्छ र सो शब्दले विद्युतीय व्यापार गर्ने अन्य कुनै सरकारी वा गैरसरकारी संस्था वा अन्तरवर्ती व्यवसायीलाई समेत जनाउँछ ।
- (च) “बिक्रेता” भन्नाले यस ऐन बमोजिम विद्युतीय व्यापार गर्ने व्यवसायी सम्झनु पर्छ ।
- (छ) “विद्युतीय व्यापार (इ कमर्श)” भन्नाले इन्टरनेट वा कम्प्यूटर सञ्जालका अन्य विद्युतीय प्रणाली मार्फत कुनै वस्तु वा सेवाको खरिद वा बिक्री गर्ने प्रक्रिया सम्झनु पर्छ र सो शब्दले व्यापारिक कारोबारका शर्त बमोजिम हुने विद्युतीय रकम हस्तान्तरण, बैङ्किङ सेवा, बीमा सेवा, डेटा स्थानान्तरण, वस्तु वा सेवाको आपूर्ति, लिज, हायरपर्चेज, सट्टापट्टा वा पेशागत सेवा प्रदान गर्ने काम समेतलाई जनाउँछ ।
- (ज) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले दफा ४ बमोजिम खडा गर्ने विद्युतीय माध्यम सम्झनु पर्छ ।
- (झ) “विभाग” भन्नाले नेपाल सरकारको वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद—२

विद्युतीय व्यापार तथा त्यसको नियमनकारी संरचना

३. विद्युतीय व्यापार गर्न सक्ने: (१) प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा सेवाको व्यापार गर्न पाउने कुनै पनि व्यवसायीले यस ऐनको अधीनमा रही विद्युतीय व्यापार गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विद्युतीय व्यापार गर्न चाहने व्यवसायीले विभागले निर्धारण गरेको विद्युतीय पोर्टलमा तोकिए बमोजिम सूचीकरण हुनु पर्नेछ ।

(३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई विद्युतीय व्यापार सञ्चालन गरि आएका व्यवसायीले यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले एक वर्षभित्र उपदफा (२) बमोजिमको विद्युतीय पोर्टलमा सूचीकरण हुनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिम विद्युतीय पोर्टलमा सूचीकृत भएको जानकारी विभागले विद्युतीय माध्यम मार्फत सम्बन्धित व्यवसायीलाई दिनु पर्नेछ ।

(५) यस ऐन बमोजिम कुनै व्यवसायीले विद्युतीय व्यापार गर्न सक्ने रहेछ भने त्यस्तो व्यवसायीको शाखा, प्रशाखा, भण्डार, आउटलेट वा निजको आधिकारिक एजेन्टले विद्युतीय व्यापार गर्ने अनुमति स्वतः पाएको मानिनेछ ।

४. विद्युतीय माध्यम खडा गर्नु पर्ने: (१) विद्युतीय व्यापार गर्ने प्रत्येक व्यवसायीले आफ्नो व्यापार वा व्यवसायका सम्बन्धमा उपभोक्ता, ग्राहक वा क्रेताले चाहेको जुनसुकै बखत सुसूचित निर्णय (इन्फर्म डिसिजन) लिन सक्ने गरी तोकिए बमोजिमको वेवसाइट (वेवपेज) को रूपमा राखिएको इन्टरनेट वा कम्प्युटर सञ्जाल जडान भएको विद्युतीय माध्यम (इलेक्ट्रोनिक प्लेटफर्म) खडा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खडा गरिएको विद्युतीय माध्यममा तोकिए बमोजिम सुरक्षित विद्युतीय उपकरणको विद्युतीय प्रणाली (सेकुअर्ड सकेट लेयर सर्टिफिकेट) स्थापित गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको विद्युतीय माध्यममा अन्य कुराको अतिरिक्त देहायका विवरणहरू स्पष्ट रूपमा बुझ्न सकिने र सहज रूपमा उपलब्ध हुन सक्ने गरी उल्लेख गर्नु पर्नेछः-

- (क) व्यवसायीको नाम, ठेगाना तथा व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र,
- (ख) व्यवसाय दर्ता गर्ने निकाय,
- (ग) व्यवसायीको रजिष्टर्ड कार्यालय तथा सम्पूर्ण शाखा तथा आउटलेटहरू,
- (घ) कुनै खास किसिमको व्यवसाय सञ्चालन गर्न छुट्टै अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको भए सोको विवरण,
- (ङ) विद्युतीय व्यापार भण्डारण गर्ने गोदाम भए सोको विवरण,
- (च) अन्तरवर्ती व्यवसायी भए सोको विवरण ।
- (छ) विद्युतीय माध्यमको नाम र तोकिए बमोजिमको विवरण,
- (ज) स्थायी लेखा नम्बर,
- (झ) व्यवसायी मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको भए सोको प्रमाणपत्र वा दर्ता नम्बर,
- (ञ) व्यवसायीलाई सम्पर्क गर्ने इमेल, टेलीफोन, टेलीफ्याक्स, मोबाइल नम्बर,
- (ट) गुनासो सुन्ने अधिकारी र निजको इमेल, टेलिफोन नम्बर ।

५. विद्युतीय व्यापारका लागि खुलाउनु पर्ने विषय: विद्युतीय व्यापार गर्ने प्रत्येक व्यवसायीले दफा ४ बमोजिम खडा गरेको विद्युतीय माध्यम मार्फत जुन वस्तु वा सेवाको विद्युतीय व्यापार गर्ने हो सोही वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा देहायका कुरा स्पष्ट रूपमा खुलाउनु पर्नेछः-

- (क) विद्युतीय व्यापारका लागि उपलब्ध हुने वस्तु वा सेवाको विवरण,

- (ख) कुनै वस्तु वा सेवा खरिद गरेमा त्यस्तो वस्तु वा सेवा हस्तान्तरण हुँदा त्यसमा लाग्ने कर सहितको अन्तिम बिक्री मूल्य,
- (ग) वस्तुको विवरण, आकृति, उत्पादन मिति, ब्राण्ड, उत्पादकको विवरण,
- (घ) वस्तुको प्रकृति अनुसार अन्य थप विवरण (वस्तुको आकार, रंग, समिश्रण, तौल, अन्तरनिहित तत्वहरू, उपभोग गरी सक्नुपर्ने अवधि आदि),
- (ङ) वस्तु वा सेवा प्रयोग गर्दा अपनाउनु पर्ने पूर्व सावधानी वा सावधानीको विवरण,
- (च) वस्तु वा सेवा खरिद भएमा विक्रेताले क्रेतालाई बुझाउन सकिने समयवधि, वस्तु वा सेवाको मूल्य भुक्तानी विधि,
- (छ) वस्तु वा सेवाको वारेण्टी वा ग्यारेण्टी भए सोको अवधि र शर्तहरू,
- (ज) पैठारी गरिएको कुनै वस्तु भए उत्पादन वा प्रशोधन गरिएको मुलुक,
- (झ) वस्तु वा सेवाको खरिद बिक्री पश्चात् पालना गर्नु पर्ने शर्त भए सोको विवरण,
- (ञ) खरिद गरेको कुनै वस्तु वा सेवा फिर्ता गर्न सकिने वा नसकिने र फिर्ता गर्न सकिने भए फिर्ता गर्दा पालना गर्नु पर्ने शर्तहरू,
- (ट) सेवाको बिक्री भए सेवा प्राप्त गर्ने वा सेवा विस्तार हुने ठाउँ र त्यसका शर्तहरू,
- (ठ) कुनै क्रेताले कुनै वस्तु वा सेवा माग गरेकोमा त्यस्तो वस्तु चलान (डिस्प्याच) हुनु वा सेवा प्रारम्भ हुनु अघि नै त्यस्तो माग रद्द गर्न सकिने वा नसकिने सोको विवरण,
- (ड) तोकिए बमोजिमका अन्य शर्तहरू ।

६. विद्युतीय व्यापार सञ्चालन विधि: (१) विद्युतीय व्यापार गर्ने प्रत्येक व्यवसायीले दफा ४ बमोजिम कायम गरेको वेवसाइटमा विद्युतीय व्यापार सञ्चालन हुने विद्युतीय प्रक्रिया निर्धारण गरी देहाय बमोजिम विद्युतीय माध्यमको सञ्जाल कायम गर्नु पर्नेछः-

- (क) कुनै पनि क्रेताले कुनै पनि समयमा वेवसाइट (वेवपेज) अवलोकन (भिजिट) गरी व्यवसायीले राखेको कुनै पनि वस्तु वा सेवा छनौट गरी खरिदको लागि माग (अर्डर) गर्न सक्ने,
- (ख) खण्ड (क) बमोजिमको माग प्राप्त हुनासाथ सोको सूचना व्यवसायीको कम्प्युटरमा देखिने र माग गरेको वस्तु वा सेवा उपलब्ध गराउन सकिने वा नसकिने सो कुराको जानकारी क्रेतालाई तुरुन्त दिने,
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिमको वस्तु वा सेवा उपलब्ध गराउन सकिने भए कति समयभित्र उपलब्ध गराउन सकिने तथा त्यस्तो वस्तु वा सेवा उपलब्ध गराउँदा भुक्तानी गर्नु पर्ने मूल्य र त्यस्तो वस्तु उपलब्ध गराउँदा हुवानी खर्च, कुनै किसिमको कर तथा सेवा (ह्याण्डलिङ्ग) शुल्क समेतको रकम कुनै भए सो समेत विद्युतीय प्रणाली मार्फत क्रेतालाई तुरुन्त जानकारी दिने,
- (घ) खण्ड (ख) र (ग) बमोजिमको सूचनामा सन्तुष्ट भई क्रेताले कुनै वस्तु वा सेवा खरिद गरे बापत वस्तु चलान हुनु वा सेवा सुनिश्चित हुनु अघि नै त्यसको मूल्य वा सेवा शुल्क विद्युतीय प्रणाली मार्फत वा नगदै भुक्तान गर्नु पर्ने वा वस्तु वा सेवा प्राप्त गर्दाका बखत भुक्तानी गर्ने हो सोको जानकारी,
- (ङ) वस्तु चलान हुनु वा सेवा सुनिश्चित हुनु अघि नै मूल्य वा सेवा शुल्क भुक्तान गर्नु पर्ने भएमा विद्युतीय प्रणाली मार्फत भुक्तानी गरेको भए मूल्य वा सेवा शुल्क बुझेको रसिद वा जानकारी विद्युतीय माध्यम मार्फत क्रेतालाई तुरुन्त उपलब्ध गराउने पद्धति ।

(२) विद्युतीय व्यापार गर्ने व्यवसायीले उपदफा (१) मा लेखिएको अतिरिक्त विद्युतीय व्यापार सञ्चालनलाई थप सरल, छिटो र व्यावहारिक बनाउन अन्य उपयुक्त विधि सञ्चालनमा ल्याउन सक्नेछ ।

(३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विद्युतीय व्यापारलाई अझ बढी सरल, किफायती, सर्वसुलभ, विश्वसनीय, भरपर्दो र प्रविधिमैत्री बनाउन व्यवसायीले अन्य उपयुक्त विद्युतीय व्यापार सञ्चालनको वैकल्पिक सफ्टवेयर विकास गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्नेछ ।

तर त्यस्तो सञ्चालन विधिमा उपदफा (१) बमोजिमका न्यूनतम प्रक्रियागत कुराहरु समावेश भएको हुनु पर्नेछ ।

७. **करार भएको मानिने:** (१) कुनै क्रेताले दफा ६ बमोजिमको विद्युतीय व्यापार सञ्चालन विधि अपनाई कुनै वस्तु वा सेवा व्यवसायीबाट माग गर्दा व्यवसायीले त्यस्तो वस्तु वा सेवा उपलब्ध गराउने स्वीकार गरेकोमा क्रेता र बिक्रेता बीच विद्युतीय माध्यमबाट करार भएको र करार बमोजिम दायित्व सिर्जना भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करार भएकोमा करारका पक्षहरु बीच अन्यथा सहमति भएकोमा बाहेक अन्य कुराको अतिरिक्त दफा ५ का व्यवस्थाहरु शर्तको रूपमा दुवै पक्षलाई मान्य भएको मानिनेछ ।

(३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै क्रेताले कुनै वस्तु वा सेवा उपलब्ध गराउन माग गरेकोमा त्यस्तो वस्तु वा सेवा चलान नहुँदै वा सेवा उपलब्ध गराउन प्रारम्भ नहुँदै क्रेताले त्यस्तो माग रद्द गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम माग रद्द गरेकोमा क्रेताले कुनै रकम भुक्तानी गर्नु पर्ने छैन र कुनै रकम भुक्तानी भइसकेको भए बिक्रेताले शोधभर्ना गर्नु पर्नेछ ।

(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै क्रेताले दफा ६ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम कुनै वस्तु वा सेवा खरिद गर्न माग गरेकोमा सोही उपदफाको खण्ड (ख) बमोजिम कुनै जवाफ नभएकोमा वा माग बमोजिमको वस्तु वा सेवा बिक्री गर्न नसकिने जवाफ प्राप्त भएकोमा करार भएको मानिने छैन ।

८. विद्युतीय व्यापारको भुक्तानी: (१) बिक्रेता र क्रेता बीच अन्यथा सहमति भएकोमा बाहेक विद्युतीय व्यापार गर्दा बिक्रेताको माग बमोजिम वस्तु वा सेवा हस्तान्तरण हुनु अघि वा हस्तान्तरण हुँदाका बखत क्रेताले वस्तु वा सेवाको मूल्य भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मूल्य भुक्तानी गर्दा नगद बुझाई वा बैङ्किङ कार्ड, बैङ्किङ वा विद्युतीय प्रणाली मार्फत रकम हस्तान्तरण, विद्युतीय रकम हस्तान्तरण वा बैङ्क चेक मार्फत हुन सक्नेछ ।

तर तोकिएको रकमभन्दा बढी मूल्य भुक्तानी गर्दा गुडफर पेमेन्ट चेक मार्फत गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम नगद बुझाई वा रकम हस्तान्तरण क्रेताले आफूसँग रहेको विद्युतीय उपकरण मार्फत गरेमा रीतपूर्वक रकम हस्तान्तरण भएको मानिनेछ ।

(४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विदेशबाट कुनै वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा प्रतीतपत्र (लेटर अफ क्रेडिट) वा अन्य उपयुक्त बैङ्किङ प्रणाली मार्फत भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

९. वस्तु वा सेवाको हस्तान्तरण: (१) व्यवसायीले क्रेतासँग भएको करार बमोजिम क्रेताले करार गर्दाका बखत निर्धारण गरेको ठाउँमा र करारमा उल्लेख भएको अवधि वा समयभित्र माग भएको वस्तु वा सेवा पुऱ्याई निज वा निजको प्रतिनिधिलाई बुझाउनु वा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम वस्तु वा सेवा बुझाएमा वा उपलब्ध गराएमा वस्तु वा सेवा रीतपूर्वक हस्तान्तरण भएको मानिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि क्रेताले माग गरेको वस्तु चलान हुनु अघि नै क्रेताले वस्तु बुझाउने ठाउँ वा व्यक्ति परिवर्तन गरेको सूचना गरेमा बिक्रेताले परिवर्तित ठाउँ वा व्यक्तिलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

तर परिवर्तित ठाउँमा करार हुँदाका बखतको भन्दा दूरी थपघट हुने भएमा त्यस बापतको शुल्क थपघट हुन सक्नेछ ।

१०. अनुमतिपत्र लिनु पर्ने: यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै खास किसिमको वस्तु वा सेवा खरिद गर्न प्रचलित कानून बमोजिम छुट्टै अनुमतिपत्र लिनु पर्ने वा कुनै शर्त वा कार्यविधि पूरा गर्न पर्ने रहेछ भने त्यस्तो अनुमतिपत्र प्राप्त नगरेको वा त्यस्तो शर्त वा कार्यविधि पूरा नगरेको क्रेतालाई बिक्रेताले त्यस्तो वस्तु वा सेवा बिक्री गर्न सकिने छैन ।

परिच्छेद—३

व्यवसायीको दायित्व

११. व्यवसायीको दायित्व: (१) उपभोक्ता संरक्षण सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम पूरा गर्नु पर्ने वा यस ऐनमा उल्लेखित अन्य दायित्वको अतिरिक्त व्यवसायीको दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) दफा ५ बमोजिम विद्युतीय माध्यममा जुन वस्तु वा सेवाको आकृति, गुण, ब्राण्ड, समिश्रण, तौल वा अन्तरनिहित तत्वहरू देखाइएको छ क्रेताको माग बमोजिम सोही आकृति, गुण, ब्राण्ड, समिश्रण, तौल वा अन्तरनिहित वस्तु वा सेवाको व्यापार गर्ने,
  - (ख) कुनै वस्तु वा सेवा त्रुटिपूर्ण (डिफेक्टिभ) भएको कारणबाट क्रेताले फिर्ता गरेमा त्यसको तोकिए बमोजिम प्रतिस्थापन गर्ने वा मूल्य शोधभर्ना गर्ने,
  - (ग) बिक्री भएका वस्तु वा सेवाको कुनै अवधिसम्म वारेण्टी वा ग्यारेण्टी भएमा त्यस्तो अवधिसम्म वारेण्टी वा ग्यारेण्टी बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्ने वा सम्पादन गर्न सहजिकरण गर्ने,
  - (घ) बिक्री भएको वस्तु वा सेवाको अभिलेख तोकिएको अवधिसम्म कायम राख्ने,
  - (ङ) तोकिए बमोजिमको अन्य दायित्व पूरा गर्ने ।

(२) कुनै वस्तु वा सेवा खरिद गर्न कुनै क्रेताले आफ्नो पहिचान जनाउने वैयक्तिक विवरण व्यवसायीलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने रहेछ भने त्यस्तो वैयक्तिक विवरणको निजले संरक्षण गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो विवरण अन्य कुनै व्यक्तिलाई कुनै पनि प्रयोजनका लागि दिन वा आफुले प्रयोग गर्न हुँदैन ।

(३) उपदफा (२) प्रतिकूल हुने गरी व्यवसायीले कुनै काम गरेमा वैयक्तिक गोपनियता संरक्षण सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम निज जवाफदेही हुनेछ ।

१२. अन्तरवर्ती व्यवसायीको दायित्व: (१) प्रचलित कानून बमोजिम पूरा गर्नु पर्ने दायित्वको अतिरिक्त विद्युतीय व्यापार गर्ने अन्तरवर्ती व्यवसायीको दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) आफुले खडा गरेको विद्युतीय माध्यम मार्फत विद्युतीय व्यापार गर्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादक वा बिक्रेता वा सेवा उपलब्ध गराउने व्यक्तिसँग सम्झौता गरी क्रेतालाई त्यस्तो वस्तु वा सेवा बिक्री गर्ने वा उपलब्ध गराउने,

(ख) आफुले बिक्री गरेको वस्तु वा उपलब्ध गराएको सेवा क्रेतालाई स्वीकारयोग्य नभई कानून बमोजिम फिर्ता गरेमा त्यस्तो वस्तु वा सेवा आफैले उत्पादन गरेको वा प्रदान गरेको सरह फिर्ता लिने, सट्टापट्टा गर्ने वा रकम शोधभर्ना गर्ने,

तर निजले सम्बन्धित व्यवसायीलाई फिर्ता गर्न वा निजबाट सट्टापट्टा वा शोधभर्ना गर्न सक्नेछ ।

(ग) आफुले विद्युतीय व्यापार गरेको कुनै वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा दफा २३ बमोजिम कुनै गुनासो आएमा त्यस्तो वस्तु वा सेवासँग सम्बन्धित उत्पादक वा बिक्रेता वा सेवाप्रदायकसँग समन्वय गरी गुनासो व्यवस्थापन गर्ने र त्यस्तो वस्तु वा सेवा आफुले उत्पादन नगरेको वा प्रदान नगरेको कारणले दायित्वबाट पन्छिन नहुने,

(घ) आफूले विद्युतीय व्यापार गरेको वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा कुनै ग्यारेण्टी वा वारेण्टीको व्यवस्था भएमा सम्बन्धित क्रेतालाई त्यस्तो ग्यारेण्टी वा वारेण्टीको शर्त बमोजिम उपलब्ध गराउनु पर्ने ।

१३. ढुवानी गर्ने दायित्व व्यवसायीको हुने: (१) क्रेताले माग गरेको कुनै वस्तु वा सेवा निजले निर्धारण गरेको ठाउँमा वा व्यक्तिलाई हस्तान्तरण गर्ने गरी दफा ७ बमोजिम करार भएकोमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो वस्तु करार बमोजिम ढुवानी गर्ने वा सेवा उपलब्ध गराउने दायित्व बिक्रेताको हुनेछ र त्यस्तो दायित्व पूरा गर्दा निजले ढुवानीकर्ताको हैसियतमा दायित्व पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम त्यस्तो वस्तु वा सेवा हस्तान्तरण गर्नको लागि सम्बन्धित व्यवसायीले कुनै ढुवानीकर्तासँग सम्झौता गरेको रहेछ भने सम्झौता बमोजिमको व्यवसायी प्रति दायित्व पूरा गर्नु सम्बन्धित ढुवानीकर्ताको दायित्व हुनेछ ।

१४. व्यवसायीले अनुचित व्यापारिक अभ्यास गर्न नहुने: (१) व्यवसायीले यस ऐन बमोजिम विद्युतीय व्यापार गर्दा, दफा ४ वा ५ बमोजिम विद्युतीय माध्यममा खुलाउनु पर्ने विवरण खुलाशा गर्दा वा अन्य कुनै किसिमले कारोवार गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम अनुचित व्यापारिक वा व्यावसायिक क्रियाकलाप वा अभ्यास मानिने काम गर्न वा गराउनु हुँदैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कुनै काम गरेकोमा प्रचलित कानून बमोजिम कुनै सजाय व्यवस्था भए सोही बमोजिम र त्यस्तो व्यवस्था नभएमा यसै ऐन बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद—४

वस्तु वा सेवाको नियमन तथा उपभोक्ता संरक्षण

१५. वस्तु वा सेवाको नियमन: (१) यस ऐन बमोजिम विद्युतीय व्यापार गरिने वस्तु वा सेवाको नियमन उपभोक्ता संरक्षण सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम नियमन गर्ने निकाय वा अधिकारीले गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल नहुने गरी कुनै वस्तु वा सेवाको कानून बमोजिम छुट्टै निकाय वा अधिकारीले नियमन गर्ने व्यवस्था भएको रहेछ भने त्यस्तो वस्तु वा सेवाको सोही बमोजिम नियमन हुनेछ ।

१६. विद्युतीय माध्यमको नियमन: (१) दफा ४ वा ५ बमोजिमको विद्युतीय माध्यम वा त्यसको कार्य सम्बन्धी व्यवस्थाको अनुगमन तथा नियमन विभागसँग समन्वय गरी सूचना प्रविधि विभागले गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन गर्दा विद्युतीय माध्यम वा त्यसको कार्य सम्बन्धमा कुनै किसिमको कैफियत देखिएमा सो विभागले आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित व्यवसायीको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) सूचना प्रविधि विभागले विद्युतीय माध्यमको सुधार तथा स्तरउन्नतिको लागि समय समयमा आवश्यक निर्देशिका बनाई कार्यान्वयन गराउन सक्नेछ ।

१७. उपभोक्ता संरक्षण ऐन बमोजिम हुने: यस ऐनमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख भएकोमा बाहेक वस्तु वा सेवाको गुणस्तर, बिक्री भएको वस्तु फिर्ता दिने प्रक्रिया र आधार, वस्तु वा सेवाको मूल्य निर्धारण, निरीक्षण तथा अनुगमन प्रक्रिया, उपभोक्ता सम्बन्धी विवादको समाधान, क्षतिपूर्ति र क्षतिपूर्ति निर्धारण गर्ने आधार तथा उपभोक्ताको हक, हित वा संरक्षण, मुद्दा चलाउने, मुद्दाको कारबाही, सुनवाई वा निर्णय गर्ने क्षेत्राधिकार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था उपभोक्ता संरक्षण सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ र त्यस्तो कानूनका व्यवस्थाहरू यस ऐन अन्तर्गत बिक्री हुने वस्तु वा सेवाका सम्बन्धमा यस ऐनमा नै परे सरह आवश्यक हेरफेर सहित (मुटाटिस मुटाण्डिस) लागू हुनेछन् ।

परिच्छेद—५

कसूर तथा सजाय

१८. कसूर गरेको मानिने: (१) देहायको कुनै काम भएमा यस ऐन बमोजिम कसूर गरेको मानिनेछ:-

(क) दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम सूचीकरण नगरेमा,

- (ख) दफा ४ बमोजिम विद्युतीय माध्यम (इलेक्ट्रोनिक प्लाटफर्म) खडा नगरी विद्युतीय व्यापार गरेमा,
- (ग) दफा ५ वा ६ बमोजिम विद्युतीय व्यापार सञ्चालन हुने प्रक्रिया र विद्युतीय माध्यमको सञ्जाल निर्धारण वा कायम नगरेमा,
- (घ) दफा १४ को उपदफा (१) मा भएको व्यवस्था विपरित अनुचित व्यापारिक अभ्यास मानिने काम गरे वा गराएमा ।

(२) देहाय बमोजिमको कसूरमा दफा २० बमोजिम मुद्दा हेर्ने अधिकारीले देहायको सजाय गर्न सक्नेछः-

- (क) उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) वा (ग) बमोजिमको कसूर भए एकलाख रुपैयाँसम्म जरिवाना,
- (ख) खण्ड (घ) बमोजिमको कसूर भए दफा १४ को उपदफा (२) को अधिनमा रही दुईलाख रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

१९. नेपाल सरकार वादी हुने: यस ऐन अन्तर्गतको कसूरमा नेपाल सरकार वादी भई मुद्दाको कारबाही हुनेछ ।

२०. उजुरी, मुद्दाको कार्यविधि तथा मुद्दा हेर्ने अधिकारी: (१) दफा १८ बमोजिमको कसूरमा कुनै पनि व्यक्तिले सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा उजुर गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको उजुरी प्राप्त भएमा सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृतले कसूरको अनुसन्धान गरी अभियोजनका लागि सम्बन्धित सरकारी वकिल समक्ष परामर्शको लागि पेश गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सरकारी वकिलको परामर्श प्राप्त भएपछि सम्बन्धित अधिकृत मार्फत प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष मुद्दा दायर हुनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम मुद्दा हेर्ने अधिकारीले गरेको निर्णय वा आदेश उपर चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले त्यस्तो निर्णय वा आदेश पाएको एक्काइस दिनभित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम हुने मुद्दाको कारबाही तथा सुनुवाईको कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२१. अन्य प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन सकिने: यस ऐन अन्तर्गत कसूर हुने काम अन्य प्रचलित नेपाल कानून अन्तर्गत पनि कसूर हुने रहेछ वा कसैले यस ऐन विपरीत गरेको कुनै कार्यबाट अन्य कानूनको उल्लङ्घन हुने रहेछ भने त्यस्तो कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन यो ऐनले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

परिच्छेद—६

विविध

२२. विभागले निर्देशन दिन सक्ने: (१) विभागले यस ऐन बमोजिम विद्युतीय व्यापारको सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक देखिएको विषयमा व्यवसायीलाई समय समयमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विभागले दिएको निर्देशनको व्यवसायीले पालना गर्नु पर्नेछ ।

२३. गुनासो व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि: (१) विद्युतीय व्यापार गर्ने प्रत्येक व्यवसायीले गुनासोको सुनुवाई गर्न जिम्मेवार रहेको व्यक्तिको नाम र सम्पर्क गर्न सकिने ठेगाना आफ्नो विद्युतीय माध्यममा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(२) क्रेताले कुनै पनि व्यवसायीबाट खरिद गरेको वस्तु वा सेवाको चित्त नबुझेको विषयमा व्यवसायीको गुनासो व्यवस्थापन (ह्याण्डलिङ्ग) गर्ने व्यक्तिसँग त्यस्तो वस्तु वा सेवा खरिद गरेको बहत्तर घन्टाभित्र विद्युतीय माध्यम मार्फत वा लिखित सूचना दिई वा आफैँ उपस्थित भई गुनासो गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको गुनासो विद्युतीय माध्यम मार्फत स्वचालित रूपमा संकलन भई क्रेताको कम्प्युटरमा देखिने (डिस्प्ले) हुनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम गुनासो पर्न आएकोमा त्यस उपर अध्ययन, छानबिन वा विश्लेषण गरी गुनासो परेको पन्ध्र दिनभित्र गुनासो उपर उपचार दिने वा नदिने निर्णय गर्नेछ ।

(५) उपदफा (२) बमोजिम गुनासोको अध्ययन, छानबिन वा विश्लेषण गर्दा क्रेतासँग वा क्रेताबाट थप जानकारी प्राप्त हुन आवश्यक भएमा गुनासो व्यवस्थापन गर्ने व्यक्तिले त्यस्तो जानकारी माग गर्न सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम माग गरेको जानकारी दिनु सम्बन्धित क्रेताको कर्तव्य हुनेछ ।

(७) गुनासो व्यवस्थापन गर्ने व्यक्तिले क्रेताको गुनासो बमोजिम व्यवसायीबाट भएको काम कारबाही सच्याई सम्बोधन गरेको भए सोही बमोजिम र सम्बोधन गर्न नसकिने भए सोको कारण सहितको लिखित जानकारी सम्बन्धित क्रेतालाई दिनु पर्नेछ ।

२४. व्यवसायी आफैले गरेको मानिने: यस ऐन बमोजिम विद्युतीय व्यापार गर्ने व्यवसायीको तर्फबाट निजको कर्मचारी, कामदार वा प्रतिनिधिले त्यस्तो व्यापार गरेकोमा व्यवसायी आफैले गरेको मानिनेछ ।
२५. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस ऐनमा लेखिएको जति विषयमा यसै ऐन बमोजिम र अन्य विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
२६. नियम बनाउने अधिकार: नेपाल सरकारले यस ऐन कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।
२७. निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्ने: उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले यस ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही आवश्यक निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।